

A. Rozwałka

Garbów, st. 1, gm. loco, woj.
lubelskie, AZP 75-79/11

Informator Archeologiczny : badania 29, 132-133

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

kamienne budynku bramy zamku dolnego oraz tzw. Bramy Wodnej, XVII w.

W grudniu 1994 oraz w styczniu 1995 r. prowadzono prace ziemne związane z wykonaniem kanalizacji odwadniającej budynek Państwowej Szkoły Muzycznej, mieszczący się w XIX-wiecznym pałacu Habsburgów, który powstał w miejscu średniowiecznych założeń zamku piastowskiego, w rejonie tzw. zamku dolnego. Ze względu na możliwość wystąpienia relikwów średniowiecznych prowadzono je pod nadzorem archeologicznym.

Wykop kanalizacyjny wykonany na osi wschód-zachód miał długość 35 m i szerokość 1,2 m. W miejscu montażu studzienek wykop poszerzono do 3 m. Głębokość wykopu była zróżnicowana i wynosiła 2-3 m. Różnica poziomów w miejscu prac wynosiła 4,7 m. W trakcie prac otrzymano profil północny, na który składało się 15 warstw. Na uwagę zasługuje warstwa 6 głębokości 1,07-1,16 m, którą stanowił bruk kamienny otoczkowy, datowany na 1. poł. XVIII w., oraz warstwy 14 i 15, w których docierając do głębokości 2,8 m odkryto pozostałości konstrukcji murów kamiennych, określonych jako obiekt 1, i pozostałości muru kamiennie-ceglanego zachowanego na długości 4,5 m, sięgającego do głębokości 3,1 m, określonego jako obiekt 2.

Obiekt 1 — mурowana konstrukcja kamienna wykonana z kamienia łamanego, kładzionego na zaprawie wapiennej, która pełniła rolę ściany bądź fundamentu bramy lub urządzeń bramnych. Konstrukcja o długości 7 m przebiegała po osi północ-południe i kończyła się narożnikiem z zachowanymi ciosami, wyznaczając prostokątny lub kwadratowy kształt odkrytej budowli, zniszczonej w dalszej części przez XIX-wieczną zabudowę.

Obiekt 2 — w odległości 7 m od obiektu 1 odkryto również pozostałości mурowanej konstrukcji kamiennej, w górnych partiach z dodatkiem cegły. Mur o przebiegu wschód-zachód odsłonięto na długości 4,5 m. Do konstrukcji tej dochodził prostopadłe inny mur, którego kamienne pozostałości uchwycono w dolnych partiach wykopu.

W trakcie badań wydobyto 22 fragm. ceramiki wypalanej w atmosferze utleniającej, z czego 20 fragm. ma polewę zieloną (4 szt.) i brązową (16 szt.). Ceramikę datowano na XVII w., podobnie jak piecowy kafel ściankowy.

Porównując wyniki badań z wynikami analizy szczegółowo nakreślonych widoków zamku z 1647 r., możemy stosunkowo pewnie wnioskować, że odsłonięte konstrukcje wiążą się z budynkiem bramnym zamku dolnego (obiekt 1) oraz sąsiadującymi z bramą zamku obiektami związanymi z tzw. Bramą Wodną i przeprawą przez rzekę Olzę.

Badania na razie nie będą kontynuowane.

Czarna Wielka, st. 8, gm. Gródzisk, woj. białostockie — patrz: wczesne średniowiecze

Elbląg-Stare Miasto, ul. Świętego Ducha — patrz: późne średniowiecze

Garbów, st. 1
gm. loco, woj. lubelskie
AZP 75-79/11

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
w Lublinie

Badania prowadził dr A. Rozwałka. Finansowane przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie i Urząd Gminy w Garbowie. Pierwszy sezon badań. Wzgórze „Kościelisko” — okres późnośredniowieczny i nowożytny.

W 1995 r. podjęto badania na wzgórzu zwanym w miejscowej tradycji „Kościeliskiem”, związanym z najstarszym kościołem Garbowa. Obecnie na wzgórzu znajdują się ruiny kościoła barokowego, zniszczonego działaniami wojennymi 1915 r.

Założono 2 wykopy sondażowe (5 x 2 m) na przedłużeniach ramion transeptu świątyni barokowej, by przede wszystkim rozpoznać kontekst stratygraficzny kościoła i ewentualne ślady wcześniejszego kościoła (kościółów?). Według wstępnej analizy stratygrafii kulturo-

wej i znalezisk ruchomych wydaje się, że kościół parafialny mógł być zlokalizowany w tym miejscu najwcześniej w XV w., a najpewniej dopiero w początkach XVI stulecia. Tak późne datowanie wskazuje, że miejscem pierwotnej świątyni parafialnej jest zapewne cypel wysoczyzny oddalony ok. 1 km na południowy wschód, na którym w 1986 r. odkryto pozostałości umocnień, a w rok później zabudowy mieszkalnej wczesnośredniowiecznego grodziska. W wykopach stwierdzono ponadto zniszczenie kilku poziomów nowożytnego cmentarza przykościelnego, zapewne przez działania niwelacyjne związane ze wznoszeniem częściowo murowanej świątyni w 1731 r. i późniejszymi jej przebudowami. W partiach stropowych profili stycznych do linii przebiegu ramion transeptu stwierdzono warstwę głazów narzutowych nie związanych zaprawą, a tworzących swego rodzaju fundament pod drewniane ściany transeptu.

W 1995 r. przeprowadzono również badania ratownicze na wschodniej części wzgórza, mające na celu zadokumentowanie pozostałości jamy dziegiarskiej. Obiekt, którego strop zniszczony został przy niwelacji zbocza wzgórza, był w przekroju poziomym kolistego kształtu, o maksymalnej średnicy 110 cm i ściankach przeciętnej grubości 10 cm, zbudowanych z silnie wypalanej gliny. Ścianki obiektu równomiernie zbiegały się ku dołowi, tworząc lej o kształcie ściętego stożka. Przy samym dnie jamy, od strony wschodniej, zachowała się gliniana rynienka, a u jej wylotu pozostałości naczynia glinianego, do którego zapewne służył dziegieć. Naczynie wstępnie możemy datować na XI-XII w.

Piec usytuowany był w zboczu lessowej skarpy, a prowadziło doń wydrążone na ok. 2 m szerokości dojsię. Zachowały się pozostałości dwóch wkopów postępowych, wskazujących na fakt zadaszenia dojsię do pieca. Według relacji właściciela działki p. M. Sikory istniało więcej obiektów, ale zostały zniszczone przez zabudowę mieszkalną tej części wzgórza.

Materiały znajdują się w Katedrze Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Badania będą kontynuowane.

Glisno, st. 26
gm. Sulęcín, woj. gorzowskie
AZP 51-12/2

Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Gorzowie Wlkp.

Badania prowadził Tomasz Płonka z zespołem. Badania sondażowe na trasie gazociągu. Ślad osadnictwa nowożytnego.

*Literatura: *Archeologiczne badania...*, s. 107-108.

Głogów-Stare Miasto, Ratusz, gm. loco, woj. legnickie — patrz: późne średniowiecze
Głogów-Stare Miasto, kwartał A-20, gm. loco, woj. legnickie — patrz: późne średniowiecze
Górzycza, st. 17, gm. loco, woj. gorzowskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu
Gródek, st. 1, gm. loco, woj. białostockie — patrz: wczesne średniowiecze
Gruszczycze, st. 1, gm. Błaszki, woj. sieradzkie — patrz: późne średniowiecze
Jankowo Dolne, st. 21, gm. Gniezno, woj. poznańskie — patrz: późne średniowiecze